

Dosarul nr. 2ra-895/23
2-22027060-01-2ra-28062023

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Centru – V. Jomiru-Niculiță
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău –A. Braga, V. Mihaila, A. Panov

DECIZIE

07 februarie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența
Președinte, judecător
Judecători

Aliona Miron
Ion Malanciuc
Diana Stănilă

examinând recursul declarat de Alexei Zadnepreannîi, reprezentat de avocatul Roman Aronov,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Irina Zadnepreannaia împotriva lui Alexei Zadnepreannîi cu privire la încasarea restanței la pensia de întreținere și a dobânzii de întârziere,

împotriva deciziei din data de 12 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de către Alexei Zadnepreannîi, s-a menținut hotărârea din 12 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La 23 februarie 2022, Irina Zadnepreannaia a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Alexei Zadnepreannîi, prin care a solicitat încasarea restanței la pensia de întreținere în mărime de 141 473,25 lei și dobânda de întârziere în mărime de 226 736,26 lei (f.d.3-4).

În motivarea cererii de chemare în judecată Irina Zadnepreannaia a menționat că potrivit hotărârii Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 07 iulie 1998 a fost emis titlul executoriu conform căruia s-a dispus încasarea de la Alexandr Zadnepreannîi pensia alimentară în folosul Irinei Zadnepreannaia pentru întreținerea fiicei Alexandra, în mărime de 1/4 din venitul lunar, începând cu 10 iunie 1998, până la majorat.

În cadrul procedurii de executare a titlului executoriu, executorul judecătoresc Natalia Ganța-Cupcea prin încheierea nr.017p/al-24/14 din 15 octombrie 2020 a stabilit cuantumul restanței la pensia alimentară respectivă în mărime de 141 473,25 lei, iar executorul judecătoresc Corneliu Vînaga, care a preluat procedura de executare, prin încheierea nr.078pa16/2020 din 30 noiembrie 2020 a calculat și a stabilit dobânda de întârziere, rezultată din neexecutarea în termen a aceluiași document executoriu, în mărime de 226 736,26 lei.

Reclamanta a menționat că la data de 22 februarie 2020, debitorul Alexandr Zadnepreannîi a decedat. Potrivit certificatului de moștenitor din 24 februarie 2021, dosarul succesoral nr.645058/14/2020, Alexei Zadnepreannîi a fost confirmat drept

moștenitor la cotă integrală a defunctului Alexandr Zadnepreannî. În certificatul de moștenitor este inserat faptul că, la moștenitor trec toate drepturile patrimoniale și obligațiile defunctului, cu excepția celor care, prin natura lor, sunt legate în mod inseparabil de persoana defunctului sau care potrivit legii nu se pot transmite de la o persoană la alta.

La 19 octombrie 2020, Irina Zadnepreannaia a depus cererea la biroul notarului Victoria Iftodi, prin care a solicitat să fie înregistrată în calitate de creditor, cu drepturile corespunzătoare, în cadrul procedurii de succesiune deschisă ca urmare a decesului din 22 februarie 2020 a lui Alexandr Zadnepreannî. Calitatea de creditor în cadrul procedurii de succesiune se confirmă și prin cererea din 09 martie 2021, întocmită de notar privind eliberarea certificatului de moștenitor.

Prin hotărârea din 12 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Irina Zadnepreannaia, s-a încasat de la Alexei Zadnepreannî în beneficiul Irinei Zadnepreannaia suma de 141 473,25 lei cu titlu de restanță la pensia de întreținere și suma de 226 736,26 lei cu titlu de dobândă de întârziere (f.d. 85, 100-201).

Hotărârea instanței de fond a fost contestată cu apel, în termen la 22 decembrie 2022, de către Alexei Zadnepreannî, reprezentat de avocatul Roman Aronov (f.d.87-98).

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din data de 12 aprilie 2023 a respins apelul declarat de către Alexei Zadnepreannî, a menținut hotărârea din 12 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d.121,122-126).

Împotriva deciziei instanței de apel a depus recurs Alexei Zadnepreannî, reprezentat de avocatul Roman Aronov, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri privind respingerea acțiunii și încasarea cheltuielilor de judecată sau remiterea cauzei la rejudecare în instanța de fond (f.d.132-144).

În motivarea recursului și a argumentelor suplimentare Alexei Zadnepreannî, reprezentat de avocatul Roman Aronov, a menționat că actele judiciare sunt vădit ilegale și pasibile casării, deoarece îngrădesc nejustificat accesul direct și liber la justiție, care nu are o justificare obiectivă sau rațională și care ar putea până la urmă să nege acest drept al persoanei și dreptul la un proces echitabil.

În opinia recurentului instanțele ierarhic inferioare nu au examinat corect și multiaspectual fondul cauzei în aspectul legat de încasarea datoriei la achitarea pensiei de întreținere a persoanei decedate din contul succesorului în drepturi, iar prin adoptarea unor hotărâri vădit ilegale au încălcat dreptul lui Zadnepreannî Alexei la un proces echitabil garantat de CEDO.

Alexei Zadnepreannî a menționat că hotărârea adoptată denotă încălcarea flagrantă a prevederilor legale, prin aplicarea eronată a acestora, soluția adoptată nu este motivată, fiind rezultatul formării unei atitudini preconcepționate defavorabile recurentului și favorabile adversarei în cauză.

În acest sens recurentul a indicat că prin acțiunile sale Irina Zadnepreannaia face abuz de drepturile sale procedurale de care este obligată să se folosească cu bună-credință, deoarece încasarea datoriei persoanei decedate la plată pensiei de întreținere din contul succesorului în drepturi, fără motive bine întemeiate, nu poate fi privită, decât ca folosirea drepturilor sale procesuale cu rea-credință.

În opinia lui Alexei Zadnepreannî admiterea acțiunii în sensul încasării datoriei persoanei decedate la plată pensiei de întreținere din contul succesorului în drepturi

este vădit ilegală și fără un conținut efectiv, din toate sensurile, de fapt și de drept, pe considerentul că nu are nici suport legal și nici probatoriu, nu este bazată pe careva probe concludente, utile și pertinente.

Recurentul a susținut că potrivit prevederile legislației în vigoare cât și din conținutul certificatului de moștenitor, eliberat acestuia, rezultă că obligația de achitare a pensiei de întreținere a copilului minor, este o obligație personală a tatălui copilului minor, la caz, a lui Alexandr Zadnepreannîi, obligație inseparabilă de persoana defunctului ce nu poate fi transmisă unei alte persoane.

Acest fapt a fost constatat anterior prin hotărâri judecătorești irevocabile, prin care s-a respins cererea Irinei Zadnepreannaia cu privire la înlocuirea debitorului decedat cu succesorul lui în drepturi, din motiv că nu se poate impune înlocuirea succesorului în drepturi în cadrul procedurii de executare a documentului executoriu din 07 iulie 1998, ori obligarea încasării pensiei de întreținere, este obligație inseparabilă de persoana defunctului ce nu poate fi transmisă unei alte persoane.

Mai mult, prin încheierea executorului judecătoresc Corneliu Vînaga nr. 078pa-16/2020 din 27 octombrie 2021 s-a încetat procedura de executare, deoarece obligația de achitare a pensiei de întreținere a copilului minor, este o obligație personală a tatălui copilului minor și este inseparabilă de persoana defunctului ce nu poate fi transmisă unei alte persoane. Încheierea privind încetarea procedurii de executare, a fost menținută prin încheierea definitivă și irevocabilă a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 16 decembrie 2021.

Referitor la solicitarea privind remiterea cauzei la rejudecare recurentul a invocat încălcarea de către instanțele de judecată a normelor de drept procedural, menționând că Alexandra Zadnepreannîi, care este beneficiarul efectiv al întreținerii în temeiul titlului executoriu, urma a fi introdusă în proces în calitate de intervenient accesoriu de partea reclamantei.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că decizia recurată a fost pronunțată la 12 aprilie 2023, expediată participanților la proces, prin intermediul poștei electronice, la 21 iunie 2023 (f.d. 130).

Recursul depus de către Alexei Zadnepreannîi, reprezentat de avocatul Roman Aronov, la 08 iunie 2023, este în termen.

Curtea Supremă de Justiție a expediat copia recursului intimetei Irina Zadnepreannaia. Potrivit avizului de recepție DS8011026499AS, la 13 decembrie 2023, intimata a recepționat copia recursului, însă până la data examinării recursului nu a prezentat opinia asupra argumentelor invocate de către Alexei Zadnepreannîi, reprezentat de avocatul Roman Aronov (f.d. 170).

Dat fiind faptul că instanța de recurs a comunicat intimetei copia recursului, lipsa unei referințe din partea acesteia nu va împiedica Curtea să examineze recursul în fond.

Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023.

În conformitate cu prevederile art. XI alin. (1) și (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al

Republicii Moldova, cu excepția art. IV, art. V, pct.1–9, pct.11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, rezultă că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Respectiv recursul declarat de către Alexei Zadnepreannî, reprezentat de avocatul Roman Aronov, a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului. Totodată, având în vedere că legea procedural civilă, care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare, nu are putere retroactivă recursul se va examina conform procedurii de judecare a recursului în vigoare la data depunerii acestuia, deoarece după sensul său norma referitoare la temeiuri cuprinde și procedura, or, temeiurile nu pot fi separate de procedura de examinare și soluționare, ele fiind un tot întreg organic.

În conformitate cu prevederile art. 431 din Codul de procedură civilă examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție.

Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

Recursul considerat admisibil se examinează într-un complet din 3, 5 sau 9 judecători ai Curții Supreme de Justiție.

Judecătorii care au examinat admisibilitatea recursului pot participa și la examinarea recursului în cauză.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs, în coroborare cu normele de drept aplicabile speței, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia din 12 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău și de a remite cauza la rejudecare în instanța de apel.

În conformitate cu articolul 445 alin. (1), lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Completul de judecată consideră imperioase dezideratele Curții Europene a Drepturilor Omului reținute în cauza Zubac v. Croația (hotărârea din 05 aprilie 2018) potrivit cărora, din moment ce preeminența dreptului constituie un principiu fundamental al democrației și al Convenției, nu putea exista nicio așteptare, în baza Convenției sau de altă natură, potrivit căreia Curtea Supremă trebuia să ignore sau să nu aibă în vedere nereguli procedurale evidente.

Recapitulând esența litigiului, în scopul verificării aplicării corecte a dreptului material și procedural, instanța de recurs reține starea de fapt constatată de instanțe și confirmată de părți, în consecutivitatea evenimentelor care au avut loc până la depunerea acțiunii.

Astfel, probatoriul acumulat la materialele dosarului demonstrează că prin hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 07 iulie 1998 s-a încasat de la

Alexandr Zadnepreannî în folosul Irinei Zadnepreannaia pensia de întreținere a fiicei Alexandra Zadnepreannaia, născută la xxxxx, în mărime de 1/4 din venitul lunar, începând cu 10 iunie 1998, până la majorat.

În baza hotărârii Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 07 iulie 1998 a fost eliberat titlul executoriu, care a fost pus în executare (f.d.20).

La 22 februarie 2020, debitorul Alexandr Zadnepreannî a decedat.

Totodată, se atestă că în cadrul procedurii de executare a titlului executoriu, executorul judecătoresc Natalia Gața-Cupcea, prin încheierea nr.017pa-24/14 din 15 octombrie 2020, a stabilit cuantumul restanței la pensia alimentară respectivă în mărime de 141 473,25 lei și a dispus încasarea de la Alexandr Zadnepreannî în beneficiul Irinei Zadnepreannaia, restanța în mărime de 141 473,25 lei la pensia alimentară pentru întreținerea copilului minor Alexandra Zadnepreannaia (f.d.15).

Tot la 15 octombrie 2020 executorul judecătoresc Natalia Gața-Cupcea, prin încheierea nr.017pa-24/2014, a strămutat titlul executoriu pentru continuarea executării executorului judecătoresc Corneliu Vînaga, conform cererii creditorului (f.d. 19).

La 19 octombrie 2020, Irina Zadnepreannaia a depus cerere adresată notarului Victoria Iftodi, prin care a solicitat înregistrarea acesteia în calitate de creditor, cu toate drepturile corespunzătoare, în cadrul procedurii de succesiune deschisă urmare a decesului din 22 februarie 2020 a lui Alexandr Zadnepreannî (f.d.7).

La fel se reține, că ulterior depunerii cererii de înregistrare în calitate de creditor, la data de 30 noiembrie 2020 executorul judecătoresc Corneliu Vînaga, prin încheierea nr.078pa16/2020, a calculat și a stabilit dobânda de întârziere, rezultată din neexecutarea în termen a aceluiași document executoriu, în mărime de 226 736,26 lei (f.d.16-18).

La 09 martie 2021, Irina Zadnepreannaia în calitate de creditor al defunctului, a solicitat notarului Victoria Iftodi, eliberarea certificatului de moștenitor după decesul debitorului pentru realizarea drepturilor (f.d.8).

Potrivit certificatului de moștenitor din 24 februarie 2021, dosarul succesoral nr.645058/14/2020, Alexei Zadnepreannî a fost confirmat drept moștenitor la întreaga masă succesorală rămasă după decesul lui Alexandr Zadnepreannî. Totodată, se atestă că la moștenitor trec toate drepturile patrimoniale și obligațiile defunctului, cu excepția celor care, prin natura lor, sunt legate în mod inseparabil de persoana defunctului sau care potrivit legii nu se pot transmite de la o persoană la alta (f.d.9).

Tot din materialele prezentate și anexate la dosar rezultă că la 16 martie 2021, Irina Zadnepreannaia a depus cerere la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, prin care a solicitat înlocuirea debitorului decedat Alexandr Zadnepreannî cu succesorul în drepturi Alexei Zadnepreannî în cadrul procedurii de executare a documentului executoriu din 07 iulie 1998, emis de către Judecătoria Botanica, mun. Chișinău.

Prin încheierea din 03 august 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea înaintată de către Irina Zadnepreannaia privind înlocuirea debitorului cu succesorul în drepturi în cadrul procedurii de executare a documentului executoriu din 07 iulie 1998, emis de către Judecătoria Botanica, mun. Chișinău (f.d.58-59).

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din data de 07 octombrie 2021 a respins recursul declarat de către Irina Zadnepreannaia și a menținut încheierea din 03 august 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d.60-62).

Prin încheierea nr.078pa-16/2020 din 27 octombrie 2021 executorul judecătoresc Corneliu Vînaga a încetat procedura de executare nr.078pa-16/2020 întru executarea documentului executoriu din 07 iulie 1998 emis de către Judecătoria Botanica, mun. Chișinău (f.d. 63).

La 08 noiembrie 2021 Alexandra Zadnepreannaia și Irina Zadnepreannaia au depus contestație, prin care au solicitat anularea încheierii nr.078pa-16/2020 din 27 octombrie 2021 executorul judecătoresc Corneliu Vînaga privind încetarea procedurii de executare.

Prin încheierea din 16 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, menținută prin decizia din data de 24 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins contestația depusă de către Alexandra Zadnepreannaia și Irina Zadnepreannaia cu privire la anularea încheierii nr.078pa-16/2020 din 27 octombrie 2021 a executorului judecătoresc Corneliu Vînaga privind încetarea procedurii de executare. (f.d.64-66,67-67).

La 23 februarie 2022, Irina Zadnepreannaia a depus prezenta acțiune, prin care a solicitat încasarea restanței la pensia de întreținere în mărime de 141 473,25 lei și dobândă de întârziere în mărime de 226 736,26 lei (f.d.3-4).

Fiind investită cu examinarea cauzei Judecătoria Chișinău, sediul Centru, prin hotărârea din 12 decembrie 2022, a admis cererea de chemare în judecată depusă de Irina Zadnepreannaia, a încasat de la Alexei Zadnepreannîi în beneficiul Irinei Zadnepreannaia suma de 141 473,25 lei cu titlu de restanță la pensia de întreținere și suma de 226 736,26 lei cu titlu de dobândă de întârziere (f.d. 85, 100-201).

Judecând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din data de 12 aprilie 2023, a respins apelul declarat de către Alexei Zadnepreannîi, a menținut hotărârea din 12 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d.121,122-126).

Curtea de Apel Chișinău, în temeiul art. 2162 alin.(3), alin. (4), art. 2418 din Codul civil, raportate la circumstanțele cauzei, a conchis că cererea de chemare în judecată depusă de către Irina Zadnepreannaia este întemeiată, deoarece s-a constatat că documentul executoriu nu a fost executat personal de către debitorul obligației de întreținere și anume Alexandr Zadnepreannîi, care a decedat la 22 februarie 2020.

Totodată, a subliniat că, deși, obligația la întreținere, stabilită printr-o hotărâre judecătorească, prin natura sa este legată în mod inseparabil de persoana defunctului și există atât timp cât debitorul întreținerii este în viață, totuși dacă ultimul pe parcursul vieții nu și-a executat obligațiile ce derivă din documentul executoriu, aceste obligații patrimoniale, la decesul său, vor face parte din patrimoniul succesoral, care prin prisma art. 453 alin.(1) din Codul civil, reprezintă totalitatea drepturilor și obligațiilor patrimoniale (care pot fi evaluate în bani), privite ca o sumă de valori active și pasive legate între ele, aparținând unor persoane fizice și juridice determinate.

Mai mult, potrivit art.2496 alin.(1) și (3) din Codul civil, din masa succesorală se satisfac, în primul rând, obligațiile masei succesoriale. Dacă o obligație a masei succesoriale nu a ajuns la scadență sau este litigioasă, se rețin cele necesare pentru satisfacerea ei. Dacă este necesar, pentru îndeplinirea obligației, masa succesorală se convertește în bani.

Astfel, obligația încasării sumelor cu titlu de restanță la plata pensiei de întreținere și a dobânzii rezultată din neexecutarea documentului executoriu, urmează a fi pusă în sarcina lui Alexei Zadnepreannîi, care este succesorul debitorului obligației din motiv

că moștenitorul răspunde pentru obligațiile masei succesoriale. Obligațiile defunctului, din data deschiderii moștenirii, sunt obligații ale moștenitorului.

Efectuând controlul judiciar al deciziei din 12 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, instanța de recurs constată că, contrar prevederilor art. 239 și art. 241 alin. (5) din Codul de procedură civilă, decizia instanței de apel nu este pe deplin motivată, iar concluziile instanței de apel sunt expuse într-o formă incertă, neavând putere de convingere, fără a fi dată o apreciere cuvenită tuturor pretențiilor formulate în prezentul litigiu în raport cu materialul probator anexat la dosar, precum normele de drept ce reglementează acest aspect.

Totodată, în conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță; instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în norma enunțată și din specificul obiectului acțiunii în cauză, instanța de recurs apreciază ca fiind prematură concluzia instanței de apel de a menține hotărârea instanței de fond prin care s-a dispus încasarea de la Alexei Zadnepreannî în beneficiul Irinei Zadnepreannaia a restanței la pensia de întreținere și a dobânzii de întârziere, fără a elucida toate circumstanțele importante pentru soluționarea justă a cauzei, fapt ce impune necesitatea casării deciziei, cu remiterea cauzei spre rejudecare.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție observă că Irina Zadnepreannaia prin acțiunea înaintată a susținut că restanța la pensia de întreținere și dobânda de întârziere pentru neexecutarea documentului executoriu urmează a fi încasate de la moștenitorul debitorului Alexei Zadnepreannî, care a preluat și obligațiile debitorului Alexandr Zadnepreannî.

La rândul său Alexei Zadnepreannî, prin recursul înaintat a insistat că obligația de achitare a pensiei de întreținere a copilului minor, este o obligație personală a defunctului Alexandr Zadnepreannî, care este tatăl copilului și nu poate fi transmisă unei alte persoane.

Prin urmare, participanții la proces au opinii diferite referitor la obiectul litigiului și anume încasarea restanței la pensia de întreținere a copilului minor din contul moștenitorului debitorului sau încasarea pensiei de întreținere a copilului minor, care este inseparabilă de persoana defunctului.

Astfel, pentru a elucida aspectele abordate în speță, instanța de recurs reține că în conformitate art. 2162, alin. (3) din Codul civil moștenitorul dobândește drepturile patrimoniale și obligațiile defunctului, cu excepția celor care, prin natura lor, sunt legate în mod inseparabil de persoana defunctului sau care, potrivit legii, nu se pot transmite de la o persoană la alta.

Din conținutul normelor de drept menționate rezultă că moștenitorul dobândește inclusiv obligațiile patrimoniale ale defunctului cu excepția obligațiilor ale căror executare ține de persoana defunctului, deci, acestea nu se transmit prin moștenire și sunt opozabile moștenitorului.

La caz, prin hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 07 iulie 1998 s-a dispus încasarea de la Alexandr Zadnepreannî în folosul Irinei Zadnepreannaia pensia

de întreținere a fiicei Alexandra Zadnepreannaia, născută la xxxxx, în mărime de 1/4 din venitul lunar, începând cu 10 iunie 1998, până la majorat.

La 15 octombrie 2020, după decesul lui Alexandr Zadnepreannîi, executorul judecătoresc Natalia Ganța-Cupcea a stabilit că Alexandr Zadnepreannîi a cumulat o datorie la achitarea pensiei de întreținere a fiicei Alexandra Zadnepreannaia, în mărime de 141 473,25 lei (f.d.15).

Conform art. 5, alin. (2) din Codul familiei, drepturile și obligațiile familiale sunt legate de titularii lor și nu pot fi cedate persoanelor terțe.

Totodată, Codul familiei la art. 74 prevede îndatorirea legală a părinților de a întreține copiii, obligație care trebuie să fie efectivă pentru a asigura persoanei întreținute sprijinul material necesar.

Articolul 111, alin. (2), lit. a) din Codul familiei stipulează că plata pensiei de întreținere, în baza hotărârii instanței judecătorești, încetează în cazul atingerii de către copil a vârstei de 18 ani sau obținerii de către acesta a capacității depline de exercițiu sub vârsta de 18 ani.

Materialele cauzei atestă că Alexandr Zadnepreannîi prin hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 07 iulie 1998 a fost impus la plata pensiei de întreținere a copilului minor, începând cu 10 iunie 1998, până la atingerea de către copil a majoratului.

Alexandra Zadnepreannaia, născută la xxxxx, a împlinit vârsta de 18 ani, la xxxxx 2015. Prin urmare, obligația lui Alexandr Zadnepreannîi de a întreține copilul minor a încetat la atingerea de către copil a majoratului, adică la xxxxx 2015.

În speță, Irina Zadnepreannaia a solicitat încasarea restanței la pensia de întreținere a copilului minor, neachitată de Alexandr Zadnepreannîi până la xxxxx 2015, când această obligație a încetat de drept și care a intrat în masa succesorală rămasă după decesul lui Alexandr Zadnepreannîi.

În circumstanțe relatate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție subliniază că obligația de încasare a restanței la plata pensiei de întreținere, acumulată datorită faptului neachitării de către tatăl copilului Alexandr Zadnepreannîi, decedat la 22 februarie 2020, este separabilă de persoana defunctului și a intrat în masa succesorală a defunctului, care ulterior a fost transmisă moștenitorului.

În context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție respinge argumentul recurentului Alexei Zadnepreannîi precum că raportul juridic din prezenta speță este încasarea pensiei de întreținere, care este inseparabilă de persoana defunctului, or, obligația de plată a pensiei de întreținere a copilului minor, care a încetat la xxxxx 2015, este distinctă de plata restanței la pensia de întreținere acumulată până la decesul debitorului, datorie care este separabilă de persoana defunctului.

Instanța de recurs respinge și argumentul recurentului precum că anterior prin încheierea irevocabilă a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 03 august 2021 s-a constatat că obligația de achitare a pensiei pentru întreținerea copilului minor este o obligație personală a tatălui copilului Alexandr Zadnepreannîi și este inseparabilă de persoana defunctului, or, anterior problema pusă în fața instanței de judecată era înlocuirea debitorului cu succesorul în drepturi în cadrul procedurii de executare a documentului executoriu din 07 iulie 1998, emis de către Judecătoria Botanica, mun. Chișinău, care se referea la plata lunară a pensiei de întreținere.

La caz, obiectul litigiului nu este încasarea pensiei de întreținere a copilului minor, obligație care a încetat de drept la data de xxxxx 2015, însă încasarea restanței la pensia

de întreținere a copilului minor, care la data decesului debitorului întreținerii, 22 februarie 2020, a intrat în masa succesorală a lui Alexandr Zadnepreannîi.

Mai mult, în litigiul invocat, Curtea de Apel Chișinău, verificând legalitatea încheierii din 03 august 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, a menționat că Alexei Zadnepreannîi prin certificatul de moștenitor a preluat succesiunea în urma decesului lui Alexandr Zadnepreannîi, inclusiv și obligațiile acestuia, iar încasarea obligațiilor urmează a fi solicitată în procedură separată (f.d.60-62).

Așa fiind, instanța de recurs, analizând decizia Curții de Apel Chișinău din data de 12 aprilie 2023 constată că instanța de apel corect a stabilit că restanța la pensia de întreținere a copilului este separabilă de persoana defunctului Alexandr Zadnepreannîi, însă, prematur a menținut hotărârea instanței de fond prin care s-a admis acțiunea, fără a elucida care obligații ale lui Alexandr Zadnepreannîi au intrat în masa succesorală rămasă după decesul acestuia.

În contextul problemei identificate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține prevederile art. 2418 din Codul civil potrivit cărora moștenitorul răspunde pentru obligațiile masei succesorală. Obligații ale masei succesorală se consideră, pe lângă obligațiile defunctului și obligațiile care rezultă din calitatea de moștenitor, în special obligațiile ce rezultă din legate și din sarcini.

Din conținutul normei de drept citate rezultă că moștenitorul substituie defunctul în obligațiile lăsate de acesta, prin urmare, din data deschiderii moștenirii toate obligațiile defunctului, inclusiv acelea care nu sunt cunoscute dar sunt existente, sunt obligații ale moștenitorului, care urmează să fie identificate.

În conformitate cu prevederile art. 2496 din Codul civil din masa succesorală se satisfac, în primul rând, obligațiile masei succesorală. Dacă o obligație a masei succesorală nu a ajuns la scadență sau este litigioasă, se rețin cele necesare pentru satisfacerea ei. Dacă o obligație a masei succesorală trebuie îndeplinită numai de către unii dintre comoștenitori, aceștia pot cere ca executarea să se facă numai din ceea ce le revine în temeiul partajului. Dacă este necesar, pentru îndeplinirea obligației, masa succesorală se convertește în bani.

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că legiuitorul instituind noile reglementări privind moștenirea, a urmărit scopul ca după decesul debitorului din masa succesorală să fie achitate întâi obligațiile apoi drepturile.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, notează că instanțele de judecată până la satisfacerea cerințelor reclamantei, urmau să stabilească, care obligații ale defunctului Alexandr Zadnepreannîi față de creditorul Irina Zadnepreannaia au intrat în masa succesorală a defunctului, or, pe lângă încasarea restanței la plata pensiei de întreținere a copilului minor, Irina Zadnepreannaia a mai solicitat și încasarea dobânzii de întârziere rezultată din neexecutarea documentului executoriu, calculată pentru perioada 20 februarie 2007-01 iulie 2020.

Conform art. 942 din Codul civil în cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadență, creditorul are dreptul la dobândă de întârziere pentru suma respectivă din data imediat următoare scadenței plății până la data în care s-a efectuat plata, la rata prevăzută la alin.(2) ori la o altă rată prevăzută de dispozițiile legale speciale.

Deci, în cazul în care suma de bani nu a fost plătită la scadență, creditorul este îndreptățit să ceară dobândă de întârziere pentru suma respectivă, însă această prevedere legală nu impune la obligarea debitorului de a achita această dobândă din data imediat următoare scadenței, fără ca creditorul să ceară executarea acestui drept.

Instanța de recurs, analizând încheierea executorului judecătoresc Corneliu Vînaga nr.078pa16/2020 din 30 noiembrie 2020, observă că dobânda de întârziere rezultată din neexecutarea documentului executoriu a fost calculată pentru perioada 20 februarie 2007-01 iulie 2020, având la bază trei perioade diferite a restanței debitorului Alexandr Zadnepreannî și anume pentru perioada 10 iunie 1998-20 februarie 2007 în mărime de 53 131,75 lei, pentru perioada martie 2007-decembrie 2009 în mărime de 22 347,50 lei și pentru perioada anului 2010-2015 în mărime de 65 994 lei.

În acest aspect, este evident că instanța de apel a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei, fără a intra în esența pretenției cu privire la încasarea dobânzii de întârziere și a verifica dacă până la decesul debitorului Alexandr Zadnepreannî, creditorul Irina Zadnepreannaia, cunoscând că debitorul nu achită pensia de întreținere, a solicitat încasarea de la acesta a dobânzii de întârziere, dacă obligația de plată a dobânzii de întârziere a existat până la data decesului și a intrat în masa succesorală rămasă după decesul debitorului și în eventualitatea constatării acestor fapte urma să verifice cum și până la ce dată urma a fi calculată dobânda de întârziere, având în vedere că Alexandr Zadnepreannî la 22 februarie 2020 a decedat.

De asemenea, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că instanța de apel în partea motivată a deciziei a stabilit că restanța la plata pensiei de întreținere a copilului și dobânda de întârziere urmează a fi satisfăcută din masa succesorală lăsată de debitorul întreținerii, însă a menținut soluția instanței de fond prin care s-a dispus încasarea acestora de la Alexei Zadnepreannî.

La acest aspect instanța de recurs menționează că Codul civil la art. 2430-2447 stabilește condițiile în care moștenitorul răspunde doar în limita masei succesoriale, evitând accesul creditorilor masei succesoriale la patrimoniul său. Din punct de vedere al tehnicii juridice, acest efect se atinge prin separarea masei succesoriale de patrimoniul personal al unicului moștenitor *separatio bonorum*. Acest principiu de separare se atinge prin două căi alternative, în funcție de situația masei succesoriale și anume instituirea de către notarul a administrării masei succesoriale sau instituirea de către instanța de judecată a procedurii de insolvență a masei succesoriale.

Instanța de apel, dispunând în conținutul deciziei încasarea datoriei la pensia de întreținere din contul masei succesoriale rămasă după decesul debitorului Alexandr Zadnepreannî, dar menținând soluția instanței de fond de încasarea din patrimoniul personal a lui Alexei Zadnepreannî, a emis un act de judecată contradictoriu, ambiguu și care creează dubii în ce privește chestiunea de executare a acestuia.

La acest capitol instanța de apel nu a analizat cu suficientă precizie conținutul certificatului de moștenitor nr. 645058/14/2020 din 24 februarie 2021 și anume aserțiunile notarului specificate în certificat, ca capitolul menționat.

În aceste circumstanțe Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază ca fiind prematură această poziție a instanței de apel, or, întâi urma să stabilească dacă masa succesorală a fost fuzionată cu patrimoniul personal al unicului moștenitor, dacă moștenitorul poartă răspunderea personală sau răspundere limitată pentru obligațiile masei succesoriale.

Așa dar, prin prisma efectului devolutiv al apelului cu care a fost investit prin lege, instanța de apel avea obligația la judecarea fondului cauzei să stabilească și să analizeze minuțios aspectele enunțate supra, să verifice care obligații ale debitorului Alexandr Zadnepreannî au intrat în masa succesorală rămasă după decesul acestuia, dacă unicul moștenitor Alexei Zadnepreannî poartă răspundere nelimitată pentru obligațiile masei succesoriale, dacă masa succesorală a fost fuzionată cu patrimoniul

personal al unicului moștenitor, până la ce dată urma a fi calculată dobânda de întârziere și cum aceasta a fost calculată.

În aceste circumstanțe, Completul de judecată ajunge la concluzia că Alexei Zadnepreannîi nu a fost auzit de instanța de apel, într-un mod echitabil, cu respectarea garanțiilor prevăzute la articolul 6 din Convenție și instanța de apel nu a clarificat toate circumstanțele cauzei.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut constant în jurisprudența sa ca dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 paragraful 1 din Convenție, nu poate trece drept efectiv decât dacă cererile și observațiile părților sunt în mod real ascultate, adică în mod real și concret examinate de către instanța sesizată. Altfel spus, art. 6 din CEDO, implică în special în sarcina instanței, obligația de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor de proba, al argumentelor și elementelor de proba ale părților.

În această ordine de idei, în condițiile din speță, constatările instanței de apel nu conțin o argumentare clară, bazată pe suportul probator existent la materialele cauzei, din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției emise, astfel încât instanța de recurs este în dificultate de a exercita controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea soluției adoptate.

În concluzie și în sensul art. 6 alin. (1) al Convenției, instanța de recurs ține să menționeze că instanțele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale să precizeze noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse examinării. De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se mulțumească de a proba pur și simplu concluziile uneia dintre părți.

Dat fiind faptul că instanța de apel a emis o decizie prematură, dictată de neelucidarea tuturor circumstanțelor pertinente speței, iar lichidarea acestor lacune în cadrul procedurii de examinare în recurs nu este posibilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează necesitatea admiterii recursului declarat de către Alexei Zadnepreannîi și casării deciziei din 12 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând cauza, să emită o decizie legală și întemeiată, cu respectarea dreptului părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 431, art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Alexei Zadnepreannîi, reprezentat de avocatul Roman Aronov.

Se casează integral decizia din 12 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Irina Zadnepreannaia împotriva lui Alexei Zadnepreannîi cu privire la încasarea restanței la pensia de întreținere și a dobânzii de întârziere, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

judecătorii

Aliona Miron

Ion Malanciuc

Diana Stănilă